

D. / FÜGGELÉK

Crosier „Day-Star” (Extra), c., a szentélyről szóló cikkének kivonata¹

Megjegyzés: A „szentély” tana által elfoglalt kulcspozíció a rövidesen szombatista adventistákká fejlődő csoport hitelveiben megköveteli a kezdeti terjesztés pontos ismeretét, amely lefektette az összes későbbi, publikált formában történő eszmecserének az alapját. Ez különösképpen a hamarosan nekik tulajdonított, és azóta állandósult gyakori félreértések és téves elképzelések miatt kívánatos. Az alábbiakban közöljük a teljes Crosier-cikk kivonatát a legfontosabb idézetekkel.

I. A szentéllyel kapcsolatos álláspontok mögötti alapjavaslatok

Malakiás, a Szentírás ószövetségi részének lezárásában, ezt az intést adja búcsúzásként: „Emlékezzetek meg Mózesnek ... törvényéről” (Mal. 4,4). Jézus pedig, amikor eljött, ugyancsak Mózesről és a prófétáktól tanította „a róla szóló dolgokat”. Mózes törvénye azonban O. R. L. Crosier cikkében elsődlegesen az első szövetséggel van azonosítva, nem pedig az Ábrahámnak adott ígéret szövetségével. És hozzáteszi, hogy az igazságosság az ígéretekbe vetett hit által lesz, amely a törvényszegés miatt adatott, nem pedig a törvény által. Továbbá a régi szövetség az „eljövendő Magig (Krisztus)” tartott. Ez volt Crosier kiinduló ellentmondása a két szövetség között. Hozzáteszi, hogy Mózes öt könyvében a szentély profetikus előképe „az Úr nagy és rettenetes napjáig” tart, és ekkor éri el beteljesedését. Crosier ezeken az alap-álláspontokra építette fontos, 1846. február 17-i, *Day-Star* (Extra) c. cikkét, amelyben hathatós támogatást kapott Hiram Edsontól és Dr. F. B. Hahntól, és amely „a szentély igazságát” érintő „új világosság” első rendszerezett bemutatását jelentette.

II. Az előképek a megváltási terv egyszerűsített mintái

A kérdés középebe vágva az alábbiakat jelenti ki:

„A Törvényt úgy kellene tanulmányozni és „szem előtt tartani”, mint a megváltás nagy tervének egyszerűsített mintáját, amely a Megváltónk által az első adventjekor elkezdett

munka jelképes bemutatásait tartalmazza, amikor 'eljött, hogy betöltse a törvényt', és amely akkor fejeződik be, amikor 'az Ő dicsőségére a megvásárolt tulajdonát megváltja'."²

1. KEZDÉS A KERESZTTTEL, LEFOLYÁS A MILLENIUM BEFEJEZŐDÉSÉIG – Crosier úgy folytatja, hogy ez a megváltás nem fejeződhet be, „amíg az ember és a föld nem szabadul meg a bűntől és annak következményeitől”. Ezért a kereszt a megváltásnak csak a kezdete. A befejezés sokkal többet ölel fel. Tehát „a megszabadítás utolsó eseménye az ezer év végén lesz. Eddig kiterjed a törvény szelleme.”³

(1229)

Öt érv ennek alátámasztására: (1) A szentély megtisztítása a mózesi törvény előkép-szertartás részét képezte (3 Móz. 16), a beteljesedés szerinti szentély pedig a 2300 év lejártáig nem kerül megtisztításra; (2) az előkép-szombatok a nagy szombati nyugalmat, a milleneumot jelképezik, (3) az ötvenedik év a szabadulást és a foglyok birtokaiba való visszatérését jelképezi, amire nem kerülhet sor az „igazak feltámasztásáig”.; (4) az első adventkor ezen előképek egyike sem teljesedett be; és (5) a hetedik havi engesztelés tizedik napja nem teljesedett be akkor. Krisztus keresztre feszítése valójában csak a kezdete volt az ezeknek az „árnyékoknak” a képében felvázolt „megváltási rendszert” bemutató előképek beteljesedési sorozatának.

2. A TAVASZI ELŐKÉPEK HAJSZÁLPONTOSAN BETELJESEDTEK. – Crosier felsorolja azokat az előképeket, amelyek már beteljesedtek. Két csoport van, a tavasziaké és az ősziaké – az előbbiek az első adventkor beteljesedtek, míg az utóbbiaknak „a második adventtel kapcsolatban és azt követően” fognak beteljesedni. A tavaszi előképek a pászka, a zsengék és a hetek ünnepeit ölelték fel. Ezek beteljesedése úgy időpontilag, mint eseményileg „hajszálpontosan” zajlott le, megtörténtük és kihatásuk kiterjedt a teljes evangéliumi korszakra. Krisztus, a mi nagy Húsvéti Bárányunkat (1Kor. 5:7) pontosan azon a napon és abban a hónapban ölték le, mint az az előképben volt (3 Móz. 23.), és ennek az úrvacsora lett az emlékeztető jegye, amire ilyenként kerül sor a második adventig. Krisztus feltámadása mint „azoknak zsengéje, akik elaludtak”, pontosan a harmadik napon teljesedett be, és volt az „életre való feltámadás” alapja. A hetek ünnepe hasonlóképpen pontosan teljesedett be, Pünkösd napján.

3. AZ ŐSZI ELŐKÉPEK A VÉGIDEI ESEMÉNYEIKHEZ KAPCSOLÓDNAK. – Crosier ezután a tavaszi előképektől, amelyek az evangéliumi korszak kezdetével indulnak (amelyeknek a rendelkezései lefedik az evangéliumi

korszakot), rátér az őszi előképekre, amelyek a végidei eseményekhez kapcsolódnak, és amelyek „sok éves” időszakot tesznek ki:

„Az analógia alapján le kell vonnunk a következtetést, miszerint az őszi előképek arányaikban nagyjából hasonló terjedelmű időszakot fognak kitenni, mint a tavasziak. Más szóval: beteljesedésük időtartama *sok évig* kell, tartson.”⁴

III. A szentély-szolgálat az előkép szolgálat lényege

1. AZ ÚJSZÖVETSÉG SZENTÉLYE A MENYBEN VAN. – „A szentély” c. fejezetben Crosier kijelenti, hogy a szentélyben történő szolgálat „az előkép rendszer beteljesedésének lényege”. Abban Isten kinyilvánította dicsőségét, közösségben volt az Ő népével, és az Ő népe „jólétét illetően” társalgott is a főpappal. Isten által előírt szertartásuk volt és „földi szentélyük” (Zsid. 13:1). A szentélynek két helyisége volt, pitvara, és a szolgálathoz szükséges eszközei. Krisztus viszont a halála, feltámadása és mennybemenetele után Isten igazi szentélyének a főpapja lett (**1230**) a mennyekben, amely a „jobb” és az „új” szövetség szentélye (Zsid. 8: 1-2).⁵ Ezt követően Crosier a következőt állítja:

„A 2300 nap végével megtisztítandó szentély is az Újszövetség *szentélye*, mivel a letaposásról és a megtisztításról szóló látomás a keresztre feszítés után adatott. Látjuk, hogy az Újszövetség szentélye nem a földi, hanem a mennybéli.”⁶

2. KÉT SZENTÉLY KÉT JERUZSÁLEMHEZ KAPCSOLÓDIK. – Crosier óvatos indoklással bizonyítja a mennyei szentélynek ezt a kapcsolódását az Újszövetséggel és az új Jeruzsálemmel. Crosier következetesen fenntartja, hogy az újszövetségi szentély úgy kapcsolódik a mennyei Jeruzsálemmel, mint az ószövetségi szentély az ősi Jeruzsálemmel. Így a Dániel 8:14 szerinti szentély nyomatékosan *nem* a földi, a palesztinai.

3. A MENNYEI SZENTÉLY LETAPODVA AZ EGYHÁZI RÓMA ÁLTAL. – Itt következnek azok a bekezdések, amelyek Crosier egész *Day-Star Extra* előadásának a lényegét képezik. A szentély, amely „elhányattaték”, vagy „letapostatott” és „beszennyeződött” be lett azonosítva, a megszenteltségtelenítés vakmerő tettei felsorolásra és nevesítésre kerültek. Ez lényegbe vágó az érveléséhez.

„és elhányattaték az ő szentségének helye.” Dán. 8:11. Ez az elhányattatás a római hatalom napjaiban és az ő eszközeikkel történt, ezért ennek a versnek a szentélye nem a földi, sem nem a palesztinai volt, mivel az előbbi több mint 4000 évvel azelőtti eleséskor veszett oda, az utóbbi pedig a fogságba hurcoláskor, több mint 700 évvel ezen igehely előtt, és nem is a római hatalom által.

A lerombolt szentély az övé, akivel szemben Róma felmagasztalta magát, amely a Seregek Ura, Jézus Krisztus volt, Pál pedig azt tanítja, hogy az ő szentélye a mennyben van.

Lásd ismét Dán. 11; 30-31. „Mert kitteus hajók jönnek ellene és megijed és visszatér és dühöng [fenyítő bot] a szent szövetség [kereszténység] ellen, és cselekszik *ellene*; visszatér és ügyel azokra [papokra és püspökökre], akik elhagyják a szent szövetséget. És seregek állanak fel az ő részéről (polgári és vallási) és [Róma és azok, akik elhagyják a szent szövetséget] megfertőztetik a szenthelyet, az erősséget.’ Mi volt az, amit Róma és a kereszténység apostolai együttesen szennyeztek? Ez az együttes tett a ’szent szövetség’ ellen irányult, és e szövetség szentélye volt az, amit beszennyeztek, amit megtehettek, mint ahogy beszennyezték Isten nevét is. Jer. 34:16, Ezék. 20., Ma. 1:7. Ez ugyanaz volt, minthogy a szájukra vették, vagyis káromolták az Ő nevét.

Ebben az értelemben ez a politikai-vallási fenevad beszennyezte a Szentélyt (Jel. 13:6) és levette azt a mennyei helyéről (Zsolt. 102:19., Jer. 17:12., Zsid. 8:1-2), amikor Rómát hívták a szent városnak (Jel. 21:2), és odahelyezték a pápát olyan címekkel, mint ’Úr Isten a Pápa’, ’Szent Atya’, ’az egyház feje’, stb., és ott, a hamis ’Isten templomában’ azt állította, hogy azt teszi, amit valójában Jézus tesz az Ő szentélyében, 2Thessz., 2:1-8. A szentélyt lábbal tiporták (Dán. 8:13), ugyanazt, amit az Isten fia (Zsid. 10:29.)”⁷

A továbbiakban Crosier ezt írja: „Nyilvánvaló, hogy Mózesnek és Dávidnak is prófétai látomásuk volt az Új Jeruzsálemről a Szentélyével és Krisztussal, a szolgálatot teljesítő Pappal.” Ezt követően a szentéllyel kapcsolatos ötven igehely mindegyike **(1231)** megvizsgálásra kerül és a következtetés megismétlődik, miszerint Krisztus szentélye nem Palesztinában, hanem a mennyben van.

4. KRISZTUS PAPSÁGÁNAK KÉT NAGY SZAKASZA VAN. – Crosier következő alfejezete: „Krisztus papsága”, mivel az újszövetség szentélyének ugyancsak megvan a mennybéli papja, Jézus Krisztus, aki Melkizédek rendje szerinti (Zsid. 7:3). Mivel a földi szentélynek megvolt a szolgálta, úgy meg kell lennie a mennybélinek is (Zsid. 8: 1,2), ahogyan a régiék tükörképe is részét képezi Krisztus szolgálatának. És mivel "az alkotórész jellemzői mindig hasonlítanak a tükörképéhez", a Zsidókhoz írt levél írója a szolgálatot két szakaszra vagy osztályra osztja - a *napi* a szentélyben, az *éves* a szentek szentjében. E két szolgálattal kapcsolatosan Crosier hozzáteszi: "A leírt napi szolgálat egyfajta folyamatos közbenjárás volt, az engesztelés viszont különleges munka volt, amelyre vonatkozóan különleges utasítások vannak.”⁸

IV. Az engesztelés tágabb jelentése

Az engesztelés gondolatának kifejezésére használt különféle szavak, és azok használata különféle szövegekben: megtisztít, megszentel, szennyeződést eltávolít, igazol, leszűr, újra felszentel, megigazít, továbbá az olyan fogalmak, mint megváltás, megbocsátás és kitöröl. Ezek mindegyike ugyanarra a legfőbb munkálatra vonatkozik – Isten kegyeibe helyezni. Így az engesztelés volt a fő lényege és célja úgy az előkép mózesi törvénynek, mint

az evangéliumi valóságnak. Crosier erre a következő lényeges különbségtételeket és megfogalmazásokat teszi:

„Az engesztelés, amelyet a papok tettek a népért a napi szolgálatuk során különbözött attól, amit a 7. hónap tizedik napján tettek. Az előbbi során nem mentek tovább a szentélynél, az utóbbi elvégzésére viszont beléptek a Szentek Szentjébe. – Az előbbi egyedi eseteket szolgált, az utóbbi Izráel egész népére összességében szólt. Az előbbit *a bűnök megbocsátása céljából* végezték, az utóbbit *azok kitörlése céljából*. – Az előbbit bármikor megtehették, az utóbbit csak a 7. hónap tizedik napján. Ezért van, hogy az előbbi napi, míg az utóbbi éves engesztelésnek nevezhető, vagy az előbbi személyes, az utóbbi pedig nemzeti engesztelésnek.”⁹

1. NAPI SZOLGÁLAT A BŰNÖK BOCSÁNATÁRA. – A napi szolgálat folyamata a bűnök bocsánatára úgy az egyén, mint a gyülekezet számára a leírás szerint bűnvallomás és helyreállítás, égőáldozattal, hús-, béke-, bűn-, és vétekáldozattal. Ez a bűnök bocsánatát eredményezte. Aztán Crosier a lefolyással foglalkozik. „Kifejezetten szem előtt tartandó, hogy a pap nem látott hozzá feladataihoz, amíg meg nem kapta az áldozat vérért.”¹⁰

Ezeket a szertartásokat mindet a pitvarban és a szentélyben végezték el, és a bűnök bocsánatát szolgálták.

2. A VÉGSŐ ENGESZTELÉS A BŰNÖK ELTÖRLÉSÉÉRT. – Az éves engesztelésre Izráel egészéért, vagy a nemzetért viszont a Szentek Szentjében került sor, egy alkalommal **(1232)** évente, a hetedik hónap tizedik napján. Ezt követően, a főpap szolgálata által a bűnöket, amelyek az ő szentélyben végzett napi szolgálata által megbocsátást kaptak, ki kellett törölni az év legfontosabb napján, az engesztelés napján, a Szentek Szentjében végzett ünnepélyes szolgálattal. Crosier így folytatja:

„A szentély megtisztításának egész munkálata a templomon belül zajlik. Ezek szent dolgok voltak, amelyeket évente mégis meg kellett tisztítani. A Szentek szentjében a kárpit mögött volt a frigyláda a kegyelem trónjával lefedve, amit a kérubok árnyékolnak be, amelyek között az Úr lakozott isteni dicsőség felhőjében. Kinek jutna eszébe egy ilyen helyre azt mondani, hogy tisztátalan? Márpedig az Úr, amikor azt megépítették, bizony elrendelte, hogy azt évente meg kell tisztítani. Ez a szentély, amely az Újszövetség szentélyének előképe volt, vér, nem pedig tűz által lett megtisztítva.”¹¹

3. A BŰNBAK KAPCSOLÓDÁSA AZ ENGESZTELÉSHEZ. – A földi szentélyben tehát a bűnnek az emberekről a szentélyre történő átvitele zajlott le, Isten elrendelése és az előkép áldozati szertartásrend szerint. Ez zajlott az egész év folyamán. Aztán az engesztelési napon a szentély meg lett tisztítva. Ezen a napon két bakot vettek igénybe, az Úr bakját és a bűnbakot. *Miután befejeződött az engesztelés*, és a szentély az Úr bakjának vérével meg lett tisztítva, a bűnbak fejére helyezték, amit elküldtek a pusztába.

Crosier figyelmesen hozzáteszi: „A bűnbaknak ez volt az egyetlen szolgálata.” – a végén magára venni és elvinni Izráeltől az ő vétkeiket. Így volt ez az előképben, vagy tükörképben, vagy mintában. A papság minden szolgálata viszont „beteljesedett Krisztusban”. Van tehát két helyszín, vagy helyiség a szentélyben, nem csupán az előképben, hanem a valóságban is, amelyeket a második kárpit választ el egymástól. A szolgálat két fázisa pedig rendre a bűnök bocsánatához, majd a bűnök eltörléséhez vezetett.”¹²

V. A kálvárián el nem végzett engesztelés

Miután megjegyeztük, hogy a 2300 év 1810 évvel nyúlik túl a hetven hét befejeződésén (vagyis Kr. u. 34), így az engesztelés napjának előképe nem a teljes keresztény korszak, hanem az a különleges időszak, amikor a 2300 év véget ér. A „napi szolgálat” hasonlóképpen a bűnök bocsánatáért volt, nem pedig azok végleges eltörléséért. Itt következik hat érv azon állásponttal szemben, miszerint az engesztelés a Kálvárián befejeződött volna:

„1. Ha az engesztelés megtörtént a Kálvárián, ki végezte el? Az engesztelés megszerzése a pap feladata; ki látta el ezt a tisztséget a Kálvárián? Római katonák és gonosz zsidók.

2. Az áldozat *levágása* nem szerzett engesztelést. A bűnös vágta le az áldozatot. 4Móz. 1-4, 13-15. stb., ezt követően a pap vette a vért és engesztelést szerzett. 4Móz. 4:5-12, 16-21.

(1233)

3. Krisztus volt az engesztelésre kijelölt Főpap, és ő ezt a tisztségét semmiképpen nem tudta volna betölteni csak a feltámadása után, arról pedig nincs feljegyzésünk, hogy feltámadását követően bármi olyat tett volna a földön, amit engesztelésnek lehetne nevezni.

4. Az engesztelésre a szentélyben került sor, a Kálvária pedig nem az a hely volt.

5. A Zsid. 8:4 szerint Krisztus nem szerzhette engesztelést földi ittléte során. 'Ha tehát a földön volna, még csak pap sem volna.' A földi papságot a Léviták tették ki, a mennyeit az Isteni.

6. Ezért Krisztus nem kezdte meg engesztelői szolgálatát, bármiféle jellegű munka is az, csak a mennybemenetele után, amikor is saját vérével belépett érettünk a mennyi szentélybe.”¹³

1. A NAPI SZOLGÁLAT SZÜKSÉGESSÉ TESZI AZ ÉVIT. – Krisztus szolgálatának az első fázisa tehát az apostoli időkben kezdődött a bűnök bocsánatára. Krisztus imádkozott a Vigasztaló, a Szent Lélek eljöveteleért, hogy jelen legyen a földön, amíg Ő a mennyben távol van. Péter pedig a Pütkösd után határozottan kijelenti, hogy a bűnök eltörlésére a jövőben kerül sor (ApCsel. 3:19). A keresztény korszak századain keresztül az emberiség a Jézus Krisztus felülmúlhatatlan „egyszer s mindenkorra” szóló

áldozata alapján nyugvó, a bűnök bocsánatát jelentő személyes engesztelés időszakában élt, előkészületként az engesztelés nagy napjára, amikor is a bűnök véglegesen kitöröltetnek. Ezért ez a napi szolgálat szükségessé tesz egy évenkénti intézkedést. És ahogy a tavaszi előkép-ünnepek magukban foglalják az első részt, úgy az engesztelés napjának őszi előképei, az ezer év vége felé közeledve, magukban fogják foglalni a végső eseményeket.¹⁴

2. A MEGTISZTÍTÁS NEM ÉR VÉGET A BŰNBOK SZOLGÁLATA ELŐTT. – Sátán akkor összegyűjti a gonoszok seregét, hogy egy végső támadást indítson a Szent Város bevételeire, de Istentől tűz száll alá, és mindnyájukat megsemmisíti. Ezzel fejeződik be a megtisztítás. A szentély megtisztítása ugyebár addig nem volt teljes, amíg a bűnbok szolgálata le nem zajlott. Az Újszövetség szentélyét az emberek bűnei beszennyezték, éppen úgy, mint az Ószövetség szentélyét. Következésképpen azt halljuk, hogy a dolgoknak a mennyekben békességre kell jutniuk (Kol. 1:19, 20). Ennek egyetlen eszköze pedig Jézus Krisztus vére.¹⁵ A szentély a Megváltó vére által így tisztul meg.

V. A bűnbok Sátán előképe, nem pedig Krisztusé

Elérkezvén „A bűnbok” alfejezethez, Crosier egyértelműen kijelenti, hogy a bűnbok szolgálatára csak a szentély megtisztítása *után* kerül sor.

„Azon a napon a szentély megtisztítása utáni következő esemény az volt, hogy Izráel gyermekeinek minden vétkeit és bűnét a Bűnbok fejére helyezték és elküldték lakatlan, vagy elkerített helyre.”¹⁸

(1234)

1. NYOLC ÉRV AZ ELTERJEDT ÁLLÁSPONT ELUTASÍTÁSÁRA. – Ezt követően Crosier elmagyarázza, hogy miért különbözik a nagy többségtől, akik a bűnbokot olyan előképnek tekintik, miszerint az „Krisztus valamely hivatalában, és az előkép az első adventkor beteljesedett”. Eltérő véleményét Crosier nyolc érveléssel támasztja alá:

(1) A bűnbokot addig nem küldték el, amíg a főpap *nem fejezte be* a szentély megtisztítását – erre tehát a 2300 év lejártával kerül sor; (2) a bűnbokot élve küldték el a lakatlan pusztába, nem pedig a mennybe lépett be; (3) a bűnbok magára veszi és *magán tartja* Izráel minden vétkeit, amikor azonban Krisztus másodszor megjelenik, Krisztus „bűn nélkül” lesz; (4) a bak a vétkeket a pap kezéből veszi el, és a pap küldi el; viszont mivel Krisztus pap, a baknak valami Rajta kívüllinek kell lennie, amit Ő el tud küldeni; (5) a bűnbok a két bak egyike volt – egyikük az Úré, amelyet a bűnért áldoztak

fel, a másik nem az Úré volt, és nem is áldozták fel akkor. A bűnbak szerepe az volt, hogy „a pap helyett magára vegye a vétkeket, miután a pap megtisztította a szentélyt”; (6) a bűnbak héber neve Azazel volt, amire az olyan szakértők, mint Spencer és Rosenmire azt mondják, hogy az az ördög neve; szír nyelven ezt arra mondják, aki „fellázadt”, (7) Krisztus megjelenésekor Sátán meg lesz kötözve és a feneketlen mélységbe lesz vetve (Jel. 20.), amit az jelképez, hogy a bűnbakot elküldik a pusztaságba; (8) a legrégebbi keresztény álláspont szerint tehát a bűnbak Sátán előképe. Crosier ezt írja: „Így fogja a bűn szerzője visszakapni a bűnöket”, viszont az istentelenek „viselik a maguk bűneit”.¹⁷

Hozzáteszi, hogy tehát „Sátán ezeréves megkötözöttsége és a szentek uralomra lépése Krisztussal fog kezdődni és megtörténni.”

2. KRISZTUS „UTOLSÓ TETTE”, HOGY SÁTÁNRA HELYEZI A BŰNÖKET. – Crosier úgy tartja, hogy a szentélyt „muszáj megtisztítani, mielőtt Krisztus megjelenik” a második visszajövelekor, és a feltámadás előtt. Krisztus „utolsó tette” pedig mint szolgálatban lévő főpap az lesz, hogy „miután megtisztította a szentélyt, viseli az onnan származó bűnöket. Ezek Sátánra helyeződnek át.”¹⁸ Ennyi a Crosier cikk kivonata, váza.

3. JÓVÁHAGYVA BATES ÉS ELLEN WHITE ÁLTAL. – Hogy ezt a Kicsiny nyáj elfogadta, tanúsítja a veterán Joseph Bates támogatása:

„Először is engedjétek meg, hogy külön figyelmetekbe ajánljam O. R. L. Crosiernek a Day Star különkiadásában, 1846. február 7-én megjelent cikkét. ... Olvassátok el újra. Szerény véleményem szerint a maga nemében minden meglévőt felülmúl.”¹⁹

Ehhez még hozzászólt Ellen White: „Crosier testvérnek megvolt a szentély megtisztításával kapcsolatos igaz világosság, stb.”, ami után hozzátette, hogy ő „azt a *Különkiadást* minden szentnek csak javasolni” tudja.²⁰ Ennél nyomatékosabb ajánlásért folyamodni sem lehet.

J E G Y Z E T E K

1. Lásd 900. o.
2. O. R. L. Crosier, „The Law of Moses”, *The Day-Star* (Extra), 1846. febr. 7., 37. o., 2. hasáb
3. U.o.
4. Uo., 3. hasáb, kiemelés tőle.
5. Uo., 38. o., 1. hasáb
6. Uo.

7. Uo., 2. hasáb [a zárójelek és kiemelések az eredeti szerint]; újra kiadva: *The Advent Review*, 1850. szeptember, 43. o.
8. Uo., 39. o., 3. hasáb
9. Uo., 40. o., 1. hasáb
10. Uo.
11. Uo. 40. o., 2., 3. hasáb
12. Uo. 40. o., 3. hasáb, és 41. o. 1. hasáb
13. Uo., 41. o., 2., 3. hasáb
14. Uo., 42. o., 2. hasáb
15. Uo., 43. o., 1. hasáb
16. Uo.
17. Uo.
18. Uo.
19. Joseph Bates: *The Opening Heavens* (1846)
20. E. G. White: „Letter to Eli Curtis [Levél Eli Curtishez]” „A kicsiny nyájhoz” (1847), 12. o.